

Een eindje om met Het Drentse Landschap

Bertus Boivin / Eric van der Bilt
in samenwerking met Annet Terpstra

6

Fietsroute

Nieuwe natuur in het Hunzedal

De Hunze

Meer dan tien jaar is Het Drentse Landschap bezig om in het Hunzedal de natuur nieuwe kansen te geven. De Hunze krijgt zijn oude meanders terug en mag weer buiten zijn oevers treden.

U kunt het onderweg allemaal op uw gemak bekijken, want deze fiets-tocht brengt u naar al die prachtige, vaak totaal onbekende stukjes oude en nieuwe Drentse natuur. Als u de tocht te lang vindt om hem in één keer te fietsen, de route is simpelweg in tweeën te knippen.

1 Ga in Gieten richting Gieterveen. Voorbij de hoogspanningskabels neemt u de Koestroomdijk rechts.

U bent net van de Hondsrug 'afgedaald' naar de Hunzelaagte. Rechts ziet u de steilrand van de Hondsrug. Opvallend is het bosje links van de weg. Stelt u zich

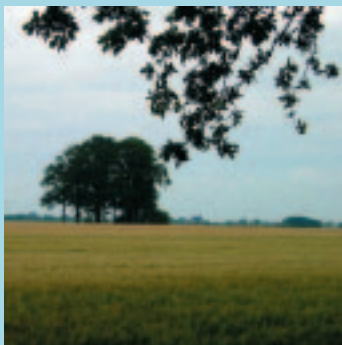

foto: Bertus Boivin

deze Koebroeken honderd jaar geleden voor als een ontoegankelijk, moerassig gebied waar je je alleen op hoger gelegen zandkoppen kon vestigen. Het esgehucht Veenhof was vroeger echt een 'eilandje' in het veen waar zich in de 17de eeuw de eerste boeren vestigden. De oudste van de vijf boerderijen van Veenhof werd in 1772 gebouwd.

2 U gaat rechtsaf voor een 'rondje' door Veenhof. Aan het eind gaat u links.

3 In de haakse bocht naar rechts neemt u het fietspad min of meer rechtdoor. U passeert de Hunze voor de eerste keer.

Vlak voor de Hunze komt u langs een afgesneden meander van de beek. Toen

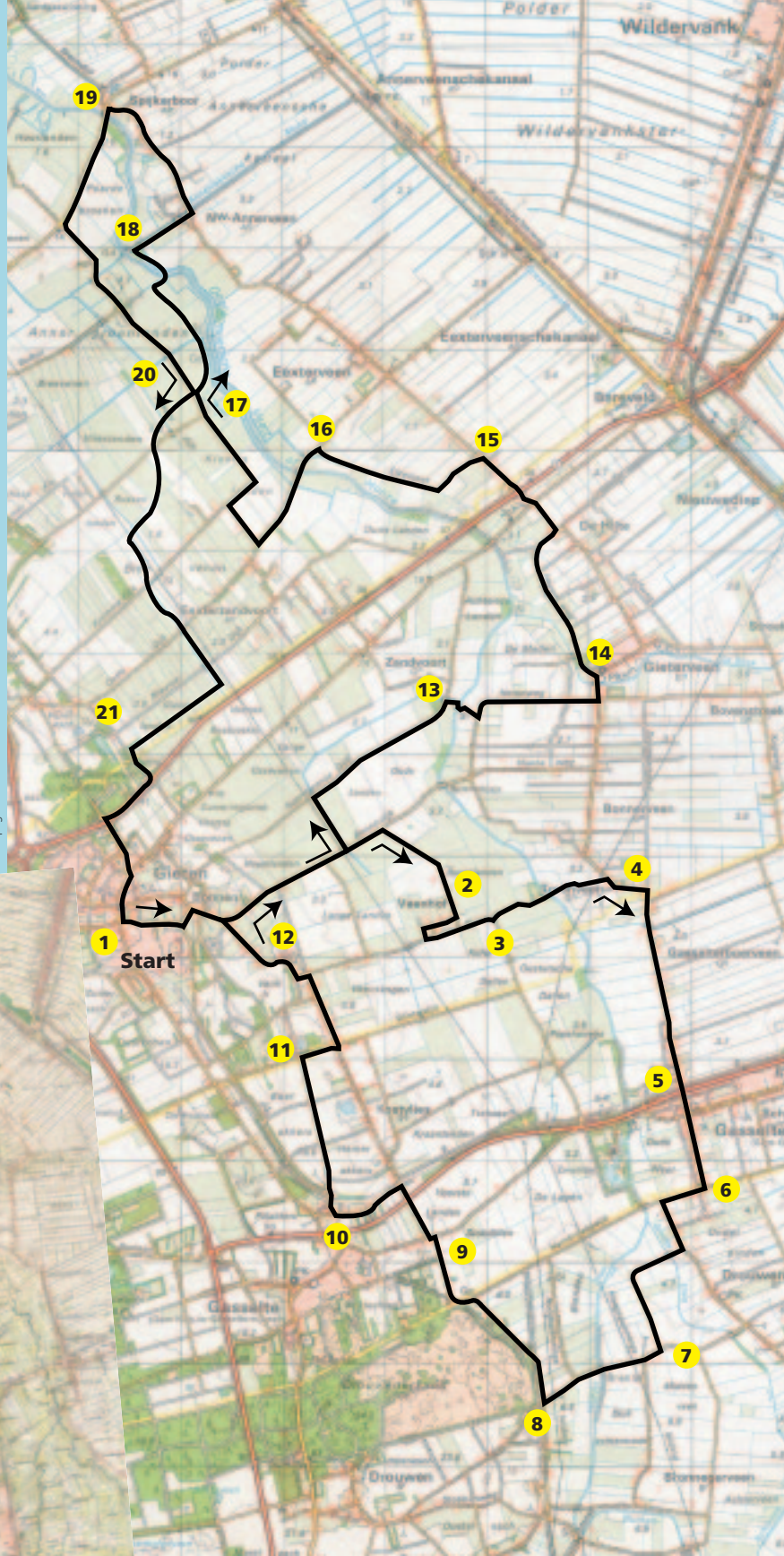
de Hunze rond 1960 werd rechtgetrokken en verbreed om door een betere waterafvoer de mogelijkheden van landbouw in de Hunzelaagte te verbeteren, lieten de ruilverkavelaars hier en daar een stukje van de oude beek liggen.

4 Het fietspad eindigt in Torenveen waar u rechtsaf richting Gasselternijveen gaat.

Aan de oostkant van de Hunze ligt een smalle zandrug die de Hunzelaagte scheidt van de enorme Drents-Groningse Veenkoloniën. Van Zuidlaarderveen in het noorden tot Exloërveen in het zuiden ligt over die rug een lang, kronkelend lint streekdorpen met een eeuwenoude geschiedenis. Ze werden

als randveenontginning gesticht door Hondsrugdorpen. Aanvankelijk leefde men er van de turfwinning, later werd landbouw het hoofdmiddel van bestaan.

© Topografische Dienst Emmen

Startpunt het centrum van Gieten (Boddeveld, hoek Asserstraat en Stationsstraat)

Lengte route circa 45 km (zuidelijke lus – op de kaart 1 t/m 12 circa 20 km) (noordelijke lus – op de kaart 12 t/m 21 circa 25 km)

Benodigde tijd 4 à 5 uur

Openbaar vervoer Gieten heeft goede busverbindingen met Assen (Arriva-lijnen 10 en 28) en Emmen-Groningen (Arriva-lijnen 59 en 173, Interliner 300)

Fietsverhuur Oortwijn, Stationsstraat 9, 9461 GP Gieten (0592) 261243 of Oosting, Markeweg 7, 9462 PP Gasselte, (0599) 56 46 86

Veenhof

foto: S. Bertus Bolvin

Gasselternijveen

De Duunsche Landen

foto: Joop van de Merbel

5 In Gasselternijveen steekt u de provinciale weg over. U volgt de Hoofdstraat tot het eind toe.

Dankzij de aanleg van het Schuitediep aan het eind van de 14de eeuw kon de stad Groningen ten volle profiteren van de turfwinning rond de Hunze. Het Schuitediepgilde in de stad kreeg in 1403 het alleenrecht voor de aanvoer van Drentse turf via de Oostermoersche Vaart, zoals men de Hunze destijds meestal noemde. De verversers in de ‘Gasselter nieuwe venen’ – ofwel Gasselternijveen – slaagden erin de Staten-Generaal in 1667 te bewegen het monopolie van de Schuitediepgildes te verbieden.

Aan het eind van de weg vlak voor Drouwenerveen ziet u op de hoek op het oude kerkhof nog enkele zerken van schippersfamilies.

6 Aan het eind van de straat gaat u rechtsaf Drouwenerveen in. U blijft de weg volgen als deze een haakse bocht naar links maakt. Bij het tweede huis na de bocht (huisnummer 2) gaat u rechtsaf. U passeert het Achterste Diep.

7 Aan het eind gaat u rechtsaf. U passeert het Voorste Diep.

In het gebied De Branden vloeien het Voorste Diep en het Achterste Diep samen tot de Hunze. Het Drentse Landschap is hier ruim tien jaar geleden begonnen met het Hunze-project en wil het in de komende jaren gaan inrichten. Dankzij het schone grondwater dat vanuit de Hondsrug richting Hunze komt, zijn hier uitstekende kansen voor nieuwe natuur.

foto: Joop van de Merbel

Bruine Kiekendief

8 Volg de weg tot aan het natuurterrein. Daar gaat u rechtsaf. Deze klinkerweg blijft u volgen tot Gasselte.

U fietst langs het Drouwenerzand van Het Drentse Landschap. Het is een van de laatste levende stuifzanden van Drenthe. Om de natuur rust te gunnen is deze kant van het veld afgesloten.

9 Aangekomen op de doorgaande weg, gaat u even links en daarna meteen rechts. Na de provinciale weg neemt u de eerste weg links.

10 Neem rechtsaf de Stationsstraat, even naar links en daarna rechts de Loeweg op.

U rijdt een stukje langs de oude spoorbaan van de Noord Ooster Locaal Spoorwegmaatschappij die in 1905 de verbinding tussen Assen en Stadskanaal ging verzorgen. De voormalige NOLS-halte Gasselte werd in 1970 afgebroken.

11 Aan het eind van de weg gaat u rechts, daarna in Kostvliet linksaf en de weg blijven volgen.

12 U bent terug op de plaats waar u aan het begin van de route langs kwam. Ga weer een klein stukje dezelfde kant op en ga dan bij de hoogspanningsleiding linksaf de Osseveensdijk op. Aan het eind gaat u rechts.

13 Ter hoogte van het bosje aan de linkerkant gaat u rechtsaf. Het pad brengt u over een stuwte in de Hunze. Daarna linksaf de Herenweg op. Aan het eind gaat u linksaf het dorp in.

14 In Gieterveen neemt u in de bocht naar rechts bij het kerkje linksaf de Herenweg Noord. Aan het eind gaat u linksaf, u steekt de doorgaande weg over en gaat onder het viaduct van de N33 door.

15 Bij Exterveen bij huisnummer 120 gaat u linksaf de Elzemaat op.

In de bocht van de weg loopt u via het klaphek het 30 hectare grote terrein Elzemaat van Het Drentse Landschap op. Met behulp van oude kaarten en bodemmonsters is onderzocht waar vroeger de meanders van de Hunze liepen. In het voorjaar van 2001 startte Het Drentse Landschap hier met het opengraven van de verdwenen bochten en het verplaatsen van de kadedijk die de Hunze veel meer armslag gunt. Het vervallen gemaaltje deed tot in de jaren vijftig dienst als inlaat van koelwater voor de aardappelmeelfabriek Wildervank en Omstreken in Exterveenschekanaal.

16 Aan het eind van de Elzemaat gaat u linksaf. U gaat in Exterzandvoort meteen rechtsaf de Dwarsdijk op. Daarna aan het eind rechts.

17 Bij het waarschuwbord met de fietsers gaat u rechtsaf en volgt het schelpenpad dat u over de Hunze voert.

U fietst door het waterwingebied van de Waterleiding Maatschappij Drenthe. In enkele jaren tijd heeft de WMD de weilanden en akkers veranderd in een verrassend afwisselend gebied met natte en droge graslanden, bosjes en houtwallen.

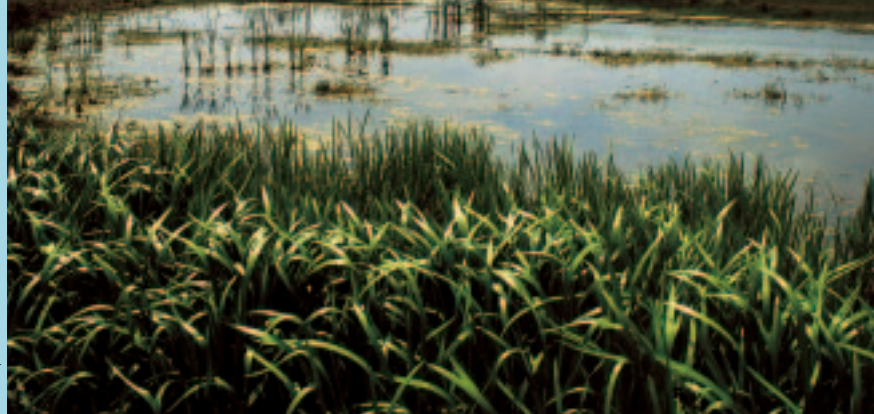
18 Aan het eind van het pad gaat u bij het kanaal rechts naar Nieuw-Annerveen. Daar gaat u linksaf naar Spijkerboor.

Op het kruispunt in Spijkerboor ligt café 't Keerpunt. De geschiedenis ervan gaat terug naar het midden van de 18de eeuw toen Willem Grevijlink hier een herberg stichtte voor wachtende schippers en dorstige reizigers die de 'klap' over de Hunze passeerden. Ten noorden van de weg ligt het 45 hectare grote Annermoeras waar Het Drentse Landschap met dezelfde aanpak bezig is als in de Elzemaat. De verwachting is wel dat het gebied hier veel meer water zal vasthouden vanwege de lagere ligging.

19 In Spijkerboor slaat u linksaf, u passeert de Hunze en u gaat dan linksaf de weg De Bulten op.

Officieel heet dit gebied de Duunsche Landen, maar de naam De Bulten doet het landschap meer eer aan. Samen vormen de zandbulten een zogeheten paraboolduin dat in de laatste ijstijd door de wind opgeworpen is langs de Hunze.

foto: Joop van de Merbel

Een nieuw 6000 jaar oud landschap

Dankzij de bossen en heiden van de Hondsrug sijpelen er ondergronds enorme hoeveelheden schoon grondwater het Hunzedal in. Dit zogeheten kwelwater komt onder druk van het hoogteverschil naar de oppervlakte in de Hunzelaagte. In zo'n gebied met natuurlijke kwel kun je met een gerust hart aan natuurontwikkeling doen. De vraag is vervolgens: welke natuur...

Het Reestdal – het andere grote beekdalsysteem waar Het Drentse Landschap actief is – heeft van oudsher een natuur die zeer verweven is met het menselijk handelen. Er wordt sinds mensenheugenis geweid en gehooïd langs de Reest. Het Hunzedal kent zo'n traditie niet en de landbouw in het dal is relatief nieuw. Vandaar dat in de plannen gekozen is voor een meer oorspronkelijk natuurtipe. De deskundigen zijn het er over eens dat als je de natuur in het Hunzedal voldoende rust en de ruimte geeft, er zeggemoerassen en broekbossen zullen ontstaan die we in Nederland al duizenden jaren niet meer kennen. Dat was de natuur van voor de hoogveenvorming en dan ben je al gauw een zesduizend jaar terug in de tijd...

20 Opnieuw nadert u het waarschuwbord met de fietsers. Daar gaat u via het wildrooster rechtsaf. Het schelpenpad kronkelt door Breevenen naar Gieten en kruist de Kromme Dijk, de Oude Dijk en de Nieuwe Dijk.

Breevenen van de WMD is een bijna 300 hectare groot voormalig landbouwgebied waar tot voor kort naar schatting zes tot acht miljoen kubieke meter helder kwelwater zomaar afstroomde

naar de Hunze. Door de natuurlijke situatie in het oude veengebied waar mogelijk te herstellen, zal het grondwater weer tot aan het maaiveld kunnen komen.

21 Bij het Zwanemeer aangekomen volgt u linksaf het fietspad. Dan onder het viaduct van de N33 door en u bent via de Oude Groningerweg terug in Gieten.

Het Drentse Landschap

© Stichting 'Het Drentse Landschap' (september 2002)

Bezoekadres: Kloosterstraat 5 - 9401 KD Assen – Postadres: Postbus 83 - 9400 AB Assen
Tel. (0592) 31 35 52 – e-mail: mail@drentslandschap.nl

foto: Bennis Boivin